

Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19128>

Özet

Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği (ÇODÖ) Türkçe formu, Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) belirtilerinin taranması ve şiddetinin belirlenmesi amacıyla geliştirilmiş olan orijinal ölçeğin Türkiye popülasyonuna uyarlanması halindedir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin kültürel bağlamda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılıp kullanılmayacağına test etmiştir. Ölçek, 15 maddeden oluşmakta ve tek bir boyutu ölçmektedir. Uyarlama çalışması (2016), ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği, Otizm, Geçerlik, Güvenirlilik, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Faktör analizi

Yazarlar

Öncekaş-Gassaloğlu, S., Baykara, B., Avcil, S., Demiral, Y. (Uyarlama Yazarları)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, çocuklarda mevcut olan Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) belirtilerinin şiddetini ve derecesini objektif bir şekilde değerlendirmektir. Klinik ve araştırma ortamlarında kullanılan bu araç, otistik belirtilerin erken teşhisine ve gelişimsel müdahale ihtiyaçlarının belirlenmesine katkıda bulunur.

ÇODÖ'nün Türkçe uyarlaması, Türkiye'deki klinik psikologlar ve psikiyatristler tarafından kullanılmak üzere, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin kültürel olarak uygunluğunu sağlamayı hedeflemiştir. Bu sayede, Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir tarama ve değerlendirme aracı sağlanmıştır.

Yapı

Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği, otistik bozukluğun çeşitli davranışsal alanlarını kapsayan 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe formunun psikometrik analizi sonucunda, bu 15 maddenin tek bir temel yapıya, yani genel otistik semptom şiddetini temsil ettiği belirlenmiştir. Bu tek boyutlu yapı, ölçeğin klinik değerlendirmede bütüncül bir skor sunmasına olanak tanır.

Ölçek, sosyal etkileşim, iletişim, duygusal tepkiler, motor davranışlar ve duygusal tepkiler gibi Otizm Spektrum Bozukluğu'nun çekirdek semptomlarının ölçmeyi amaçlamaktadır. Her bir madde,

gözlemlenen davranışın şiddetine göre derecelendirilir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini devalendirmek amacıyla faktör analizi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, ölçek maddelerinin tek bir boyut altında toplandığı görülmüştür. Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı (otistik belirti şiddeti) başarıyla ölçtüğünü desteklemektedir.

Maddelerin faktör yükleri geniş bir aralıkta, -.45 ile .94 arasında değişmektedir. Bu varyasyon, bazı maddelerin genel yapıya olan katkısının güçlü olduğunu, bazı maddelerin ise yapıdan daha düşük düzeyde yüklendiğini göstermekle birlikte, tek boyutlu modelin istatistiksel olarak kabul edilebilir olduğunu işaret etmektedir.

Güvenirlik

Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği'nin Türkçe formunun iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) yüksek olarak hesaplanmıştır. Tek boyutlu model için elde edilen güvenirlik değeri .95'tir.

Bu derece yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı psikolojik yapıyı ölçmede oldukça başarılı olduğunu göstermektedir. Yüksek güvenilirlik değeri, klinik uygulamalarda ve araştırmalarda ölçekten elde edilen puanların istikrarlı ve güvenilir olduğunu anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal uygunluğunu incelemek üzere gerçekleştirilen faktör analizi, ölçeğin orijinal yapıya uygun olarak tek boyutlu bir model sergilediğini ortaya koymuştur. Bu tek boyutluluk, ÇODÖ'nün otistik semptomlar tek bir genel şiddet puanı üzerinden değerlendirme işlevini desteklemektedir.

Faktör yüklerinin -.45 ile .94 arasında değişmesi, ölçekteki 15 maddenin tamamının bu tek boyuta anlamlı katkı sağladığını göstermektedir. Negatif yükler, ilgili maddenin puanının otistik semptom şiddeti ile ters yönde bir ilişki sergilediğini ima edebilir, ancak genel olarak yüklerin büyüklüğü, yapısal geçerliliğin kanıtı olarak sunulmuştur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation) Ölçeği

Format: 15 madde ve Tek Boyutlu Yapı

Language Available: Türkçe (Uyarlama), Orijinali İngilizce

Population Group: Otistik Spektrum Bozukluğu şüphesi olan çocuklar

Age Group: Genellikle erken çocukluk ve çocukluk dönemi (Orijinal CARS 2 ya? ve üzeri)

Population Details: Türkiye'deki klinik popülasyon üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Gözlem ve/veya ebeveyn/klinisyen değerlendirilmesine dayalı derecelendirme ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Psikolojisi, Otizm Spektrum Bozukluğu, Tarama Aracı, Klinik Değerlendirme, çok tutarlılık katsayısı, Psikometri

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değildir.

Correspondence Address: Sorumlu Yazar: Sibel Nur Avcil (İletişim e-postası: snuravcil@yahoo.com.tr)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2016 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve telif hakları, orijinal ölçeğin yayıncısı ve uyarlama çalışması yapan yazarlar tarafından belirlenen akademik ve ticari şartlara tabidir.

Ölçeğin kaynak makalesine erişim için kullanılan bağlantı adresi: turkpsikiyatri.com. Ayrıca, ölçeğin PDF dosyası da bulunmaktadır. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: cocukluk-otizmi-derecelendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Öncekaş-Gassaloğlu, S., Baykara, B., Avcil, S. ve Demiral, Y. (2016). Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 27(4), 266-274.

Çocukluk Otizmi Derecelendirme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte açıkça listelenmemiştir. ÇODÖ, tipik olarak sosyal etkileşim, iletişim, duyuşal kullanım ve motor davranışlar gibi 15 temel alanı değerlendiren maddeler içerir.

ARABPSYCHOLOGY.COM